

رمزگشائی
از

حروف مقطعه

جمال گنجه ای

معنی مجموعه های حروف مقطعه

اگر بخواهیم دقیق سخن بگوئیم باید بگوئیم که در ابتدای سوره هائی که اصطلاحاً دارای **حروف مقطعه** میباشند گاهی فقط یک حرف وجود دارد، مانند «ن» و «ق» و «ص» (در ابتدای سوره های قلم و قاف و صاد) ، که آنها را «**حروف مقطعه**» می نامیم ، ولی در مورد سوره هائی که دارای بیش از یک حرف باشد مانند طه و الر و کهیص و غیره ، آن باصطلاح حروف را «**مجموعه حروف مقطعه**» می نامیم .

اگر برای هر سوره ای که مجموعه حروف مقطعه دارد «درس» همان سوره را مقابل آنها قرار دهیم جدول-مانندی مطابق ذیل خواهیم داشت :

۱ - ن (سوره قلم) حکمت تعذیب مجرمان

۲ - ق (سوره ق) کافران چیزی را که تکذیب میکنند دچارش میشوند

۳ - یس (سوره یس) نکوهش کافران که علیرغم اینهمه لطف و رحمت خداوند به راه کفر و تکذیب میروند و خود را در معرض نابودی قرار میدهند

۴ - حم (سوره دخان) کافران حال و گذشته علیرغم نعمت های الهی و حکمت آفرینش ، به گردنکشی و لجاج دچارند و همین هم سبب کفر و تکذیب آنها است

۵ - حم (سوره زخرف) کافران علیرغم صفات و افعال الهی ، عامدانه و مصرانه با پیامبران لجبازی و مخالفت عملی میکنند و بر این امر اصرار می ورزند

۶ - حم (سوره فصلت) نکوهش کافران اعم از گذشته و حال برای بی توجهی به آخرت که منجر به عمد و عناد و گردنکشی و اصرار کافرانه میشود

۷ - حم (سوره جاثیه) نکوهش کافران که به آیات و نعمت های الهی لجبازانه و مصرانه کفر میورزند

۸ - حم (سوره احقاف) نکوهش کافران اعم از گذشته و حال که علیرغم دریافت دلایل کافی و اتمام حجت باز هم لجبازانه کفر میورزند

۹ - حم (سوره مومن) نکوهش کافران که علیرغم الطاف و نعمت های الهی با اصرار و لجبازی با حق مخالفت میکنند

- ۱۰ - حمعسق (سوره شوری) نکوهش کافران که علیرغم اتمام حجت و محاط بودن در لطف و رحمت الهی، لجبازانه به کفر خویش ادامه میدهند
- ۱۱ - کهیعص (سوره مریم) پیامبران و صالحان مسیر صحیح را میرفتند و خداوند نیز در همین جهان به آنها لطف و برکت عطا فرمود
- ۱۲ - ص (سوره ص) آیات و نعمت های مهمی که به پیامبران داده شد، در اثر توجه و دقت در اطاعت خداوند و تواضع و توجه دائمی بسوی او بوده است.
- ۱۳ - طس (سوره نمل) خداوند چگونه پیامبران خویش را تایید و مخالفانشان را مغلوب میکند
- ۱۴ - طسم (سوره قصص) خداوند چگونه مخالفان پیامبران را نابود و خود آنان را موفق میفرماید
- ۱۵ - طسم (سوره شعراء) چگونه خداوند پیامبران را موفق و تکذیب کنندگان آنان را نابود میکند
- ۱۶ - طه (سوره طه) ای مسلمانان! مانند بنی اسرائیل نباشید که پس از آزادی، به علت قبول القائنات شیطانی از حق سرپیچیدند
- ۱۷ - الر (سوره هود) مکذبان پیامبران هلاک شدند و خود آنها و پیروانشان مورد لطف و نجات قرار گرفتند ، پس تو ای پیامبر ثابت و محکم و منتظر باش
- ۱۸ - الر (سوره ابراهیم) خداوند پیامبران و پیروانشان را پیروز و کافران را در دنیا مغلوب و در آخرت معذب میکند.
- ۱۹ - الر (سوره حجر)
- ۲۰ - الر (سوره یونس) ای پیامبر با جدیت کار رسالت را پیگیری . تو در مقابل کافران بی منطق و غافل ، در دنیا پیروز و در آخرت نجات یافته خواهی بود
- ۲۱ - الر (سوره یوسف) محققا توجه و لطف خداوندی روی مومنان متقی متمرکز است و آنها را نجات میدهد
- ۲۲ - المص (سوره اعراف) بی توجهی به خداوند و ربوبیت او و دستورهای پیامبرانش مایه

هلاکت دنیوی و اخروی است . عبرت گیرید و مانند بنی اسرائیل نباشید

۲۳ - الم (سوره لقمان) بشر که غرق در نعمت های الهی است بهتر است از رفتارهای کافران دوری گزیند و به رفتار پسندیده بگراید

۲۴ - الم (سوره سجده) در قیامت کافران از مومنان متمایز میشوند و این جهان بستری است که هر دو گروه در شرایط مساوی قرار میگیرند تا واقعیت خویش را بروز دهند

۲۵ - الم (سوره عنکبوت) ای پیامبر! در مقابل نا ملایمات صبر کن، تو و قوم نجات خواهید یافت

۲۶ - الم (سوره روم) آیات الهی زیاد و آشکار است اما کافران از آنها غفلت میکنند

۲۷ - الم (سوره رد) کافران که دارای بدترین صفاتند به چنین خداوندی کافرند و هیچ معجزه ای فایده ای برایشان ندارد و تو کوچکترین تمایلی به آنان نشان مده و هر دو گروه مومن و کافر به سرانجام نیک و بد خویش خواهند رسید

۲۸ - الم (سوره بقره) ساختن ایجایی افراد و خانواده ها از طریق احکام صادره و تشویق به بهشت و نیز ساختن سلبی آنان از طریق معرفی الگوهای بد لازم الاجتناب مانند یهودیان

۲۹ - الم (سوره آل عمران) دعوت (احکامی و اخلاقی) مسلمین به رشد شخصیتی اعم از ذهنی و عملی علیرغم مشکلات مهم که بزرگترین آنها موانع موجود حاصل از رفتارهای دشمنان فعال کافر است

اولین نتایج

اولین چیزی که از جدول-مانند فوق فهمیده میشود که این است که «درس» سوره های دارای مجموعه های حروف مقطعه مساوی ، به یکدیگر خیلی نزدیک و بلکه مساوی هستند .

مثلا سوره هائی که «حم» دار هستند ، «درس» همه آنها به اصرار کافران در نپذیرفتن حق و لجبازی و عمد و اصرار در آن اشاره دارد .

همچنین «درس» سوره های «الر» دار در دلداری پیامبر و مومنان و وعده پیروزی نهائی آنان مشترک است .

و نیز «درس» سوره های «الم» دار محتوی موضوعاتی مربوط به امور اخلاقی و احکام شرعی و موضوعات دیگری که مجموعا به سازندگی و رشد شخصیتی انسانی مربوط است می باشد . این یک کشف جالب است که میگوید :

بین محتوای سوره ها و مجموعه های حروف مقطعه یک رابطه مستقیم و معنی دار

وجود دارد

کمی کنجکاوی بیشتر ذهن را متوجه مجموعه های حروف مقطعه ای میکند که بزرگتر از مجموعه های قبلی است اما آنها را درخویش دارد ، مانند حم عسق (که حم را در خود دارد) و المر و المص (که «الم» و «الر» و «ص» را در خود دارند) دقت در محتوای این نوع سوره ها نشان میدهد بین این سوره ها و سوره های سابق الذکر شباهت هایی وجود دارد .

تمرکز روی همین مطلب و بخصوص روی سوره شورا که «حم عسق» دارد نشان میدهد بین این سوره و سوره های دارای «حم» قرابتی واضح وجود دارد زیرا در سوره شورا نیز همان عنصر مشترک سوره های دارای «حم» به وضوح به چشم می آید. ادامه این کنجکاوی ، ما را به این میرساند که سوره رعد که دارای «الم» است ، هم با سوره های دارای «الم» ، و هم با سوره های دارای «الر» وجوه مشترک دارد . اینک که کنجکاوی ما خیلی تحریک شده ، جستجوی بیشتر میکنیم و می بینیم که سوره نمل که دارای «طس» است با سوره های قصص و شعراء که دارای «طسم» می باشند نیز قرابت آشکاری دارد (باید متن سوره ها را بخوانید تا متوجه قرابت شان شوید) از مجموع اینها یک قانون مهم بدست می آید و آنهم این است که :

۱- «درس» سوره های داخل جدول فوق نمایانگر مفاهیم آن سوره ها هم هست .

۲- مجموعه های مقطعه «جمع پذیر»ند

(و البته توجه دارید که چیزی که «جمع پذیر» باشد «تفریق پذیر» هم هست) یعنی اینکه وقتی (مثلا) مفهوم «طسم» را داریم (که «درس» سوره های شعراء و قصص

باشد) و وقتی که مفهوم «طس» را هم داریم (که «درس» سوره نمل باشد) از تفاضل این دو مفهوم، مفهوم «م» بدست می آید، و با این کار معنی کلیه حروف مقطعه دیگر، مثلاً ی س ک ه م ر ا ل ط ح نیز قابل کشف است.

البته در اینجا باید روی نکته ای تاکید کنیم:

ابزار مفهوم یابی ما، همانطور که در بالا دیده آید، «درس» سوره ها است و آنچه از آن بدست می آید مفهوم مجموعه های حروف مقطعه است و از تفاضل دو مفهوم، چیزی که آنقدر بسیط باشد که بتواند به سهولت درک شود، بدست نمی آید و کار هرکسی نیست و فعلاً نیاز به شخص ماهر و آشنا دارد.

و مثالی آن مانند دوربین های قرن هجدهمی است که گرچه مناظر دور را نزدیک میکردند اما آنقدرها دقیق نبودند که برای ناظر قانع کننده باشد.

مثالی مطلب را مفهوم تر میکند: فرض کنید دارید با یک تلسکوپ غیر دقیق (مثلاً اولین دوربینی که گالیله ساخته بود) مناظر دور را نظاره میکنید، اگر آن تلسکوپ را نداشته باشید از دوردستها چیزی درک نمیکند، اما اگر با آن به نظاره بپردازید و در دوردست ها موجوداتی را در حال حرکت ببینید حدس خواهید زد که آنها حیواناتی هستند، اما اگر دوربین تان خوب باشد خواهید توانست با قطعیت بگوئید که آنها دقیقاً از کدام گونه جانوری و دارای چه مشخصاتی هستند.

فعلاً ما یک دوربینی ساخته ایم که میتواند موضوعات درشت را ببیند که با آن توانسته ایم به این نتایج برسیم:

۱- کمک موثر قوی به فهم بهتر سوره ها

۲- معنی کردن مستدل قسَم های قرآنی بجای نقل قول و حدس و گمان و...

۳- کمک موثر به پیدایش یک لیست ترتیب نزول بهتر

۴- تعیین تاریخ نزول سوره ها با تقریب بسیار خوب

۵- معنی کردن مجموعه های حروف مقطعه

۶- تشخیص خطاهای آشکار مفسران سابق و اصلاح آنها

۷- دیدن معانیی که توسط مفسران سابق دیده نشده بود

۸- و غیره (که برای رعایت اختصار از ذکرشان میگذریم)

البته چنانکه دیده اید ما توانسته ایم «مجموعه های حروف مقطعه» را معنی کنیم ، نه تک تک حروف مذکور را (غیر از آنچه مربوط به سوره های قلم و قاف و صاد است که اساسا تک حرفی اند)

با توجه به آنچه فوقا در باره دوربین قوی زوم شده گفته ایم می باید ابزار مفهوم بابی خویش را دقیق تر کنیم .

البته این نگارنده با این سنّ بالای خویش درگیر این کار نخواهد شد زیرا آنقدر کارهای زمین مانده (قلمی) کوتاه مدت دارای نتیجه معلوم دارد که نمیتواند در گیر مسئله ای شود که حل آن ممکن است خیلی طولانی بوده و محتاج به «پیش نیاز»هایی باشد که فراهم کردن آنها برای شخصی مانند این نگارنده معلوم نیست چقدر امکان پذیر باشد . اما این مسئله را برای عاشقان جوانتر قرآن مطرح میکنیم تا یکی از آنها انشاءالله بر روی این جاده باریکه ای که ما کشیده ایم یک اتوبان هشت بانده بسازد ، و در نتیجه ، چنان مفاهیمی از قرآن کریم کشف شود که حیرت انگیز باشد .

فایده همه این مطالب چیست؟

۱ - همانطور که در دفتر اول این کتاب گفته ایم ، (و توصیه میکنیم مشروح آن را در همانجا بازخوانی کنید) حروف مقطعه به نوعی نشاندهنده برخی از عناصر مهم شرایط اجتماعی و سیاسی برهه های خاصی از تاریخ نزول وحی می باشد که کمک کرد بفهمیم همه سوره های دارای «حم» می باید مقدم بر همه سوره های دارای «الر» و همه سوره های اخیر می باید مقدم بر همه سوره های دارای «الم» نازل شده باشد و دونکته اخیر بما کمک کرد در تنظیم لیست ترتیب نزول و تاریخ نزول سوره ها پیش فرض های جدید صحیحی داشته باشیم .

حدس می زنیم کشف دقیق معانی تک تک حروف مقطعه لا اقل در جهت مذکور کمک های بسیار دقیق تری خواهد کرد .

البته قاعدتا این تنها فایده این جستجو نیست ، اما تنها همین فایده نیز آنقدر مهم هست که نیاز به چنین پژوهشی را کاملا موجه نماید .

۲ - نتیجه مهم ترِ موضوع فوق این است که دستاوردهای تحقیق پیشگفته ، در نهایت ، به تهیه یک تاریخ اسلام مقنع - که جایش خالی است - خواهد انجامید .